

Nič ni narobe s tem, da inženir za nekaj let odide v tujino in se potem vrne nazaj. A za kaj takega moramo najprej ustvariti ustrezne razmere – da se bodo inženirji radi vračali, živeli in delali v domači državi. Ustvariti moramo razmere v industriji, da bo ta potrebovala najboljše inženirje in jim zagotavljala konkurenčne plače.

» Potrebujemo več tekmovalnosti, tako v šolstvu kot gospodarstvu

Miran Varga

Predsednik Inženirske zbornice Slovenije (IZS) mag. Črtomir Remec letos začneja triletni mandat predsednika Evropskega sveta inženirskih zbornic (ECEC). Remec med prednostne cilje delovanja inženirskih zbornic uvršča pošteno javno naročanje, visoke strokovne standarde, trajnostno gradnjo in zeleno gospodarstvo, pa tudi učinkovito informiranje in komuniciranje s člani in javnostmi. Verjame, da bodo prav inženirji krivuljo gospodarske rasti obrnili spet navzgor.

Ste predsednik Inženirske zbornice Slovenije. Kakšno je njeno poslanstvo?

V najožjem pomenu besede je poslanstvo zbornice zaščita javnega interesa in zastopanje pooblaščenih inženirjev, ki delujejo na področju graditve. Te dejavnosti izvajamo kot javna pooblastila, vodenje imenika pooblaščenih inženirjev in izvajanje strokovnih izpitov. Med našimi dodatnimi oziroma dopolnilnimi dejavnostmi so še izobraževanje, informiranje in nagrajevanje najboljših dosežkov naših članov. Inženirska akademija tako letno opravi okoli 40 izobraževanj z različnih strokovnih področij. Informiranje inženirjev in javnosti izvajamo prek spletne strani zbornice, glasila Novo in drugih komunikacijskih kanalov, povezanih z mediji. Nagrajujemo predvsem ustvarjalnost in inovativnost – prvo z nagrado za inženirske dosežke, drugo pa z nagrado za najboljše inovacije na področju gradbeništva.

Kako je videti vaš delavnik?

Natpan je. Poklicno sem namreč direktor CBS inštituta v podjetju Trimo, kar je moja služba, torkove in četrtoke pozne popoldneve pa namenjam delu na Inženirski zbor-

nici. Seveda marsikatero opravilo, povezano z Inženirsko zbornico, postorim tudi izven tega časa, saj sem s tem delom v nenehnem stiku, vsaj kakšno večerno uro na dan. Na mojem urniku so še mednarodne obveznosti, predvsem sestanki v okviru Evropskega sveta inženirskih zbornic (ECEC) in Svetovne zveze inženirskih organizacij (WFEO), povezani z mojo funkcijo, večinoma so ob koncih tedna, neredko pa si za izpolnitev teh aktivnosti vzamem celo lasten dopust.

Čemu trenutno namenjate največ časa oziroma pozornosti?

Začetek leta sem se v redni službi kar največ ukvarjal z intenzivnimi pripravami na predstavitev novega visokoizolacijskega fasadnega sistema Qbiss Air na sejmu BAU v Muenchnu. Trenutno potekajo intenzivne tehnično-prodajne aktivnosti za zelo zanimivo poslovno stavbo na Norveškem. V okviru Inženirske zbornice pa že pripravljam številna gradiva za prvi sestanek novega upravnega odbora ECEC, ki bo na začetku februarja v Ljubljani. Gre za izredno pomemben sestanek, saj bomo na njem uskladili

strategijo delovanja ECEC za naslednja tri leta ter akcijski načrt za letošnje leto. Vizija delovanja ECEC bo trajnostna gradnja za zeleno gospodarstvo in družbeni napredek.

Kakšen je po vašem mnenju danes položaj inženirjev v Sloveniji?

Položaj inženirjev je primerljiv z ostalimi sredozemskimi in vzhodnimi državami, a je obenem bistveno slabši kot v vodilnih članicah EU. Gre namreč za neposredno povezavo s stanjem v domači industriji in gradbeništvu, ki sta ju finančna in gospodarska kriza še posebno prizadeli. Glavni problem slovenske industrije je premajhna dodana vrednost, gradbeništvo pa v času konjunktura ni dovolj vlagalo v razvoj. Hkrati menim, da je trenutna na prvi pogled brezizhodna situacija velika priložnost za inženirje, ki s tehničnimi in tehnološkimi izboljšavami ter inovacijami lahko veliko pripomorejo k ponovnemu zagonu gospodarstva.

Ste novi predsednik Evropskega sveta inženirskih zborov (ECEC). Jedo tuji inženirji bolj bel kruh od slovenskih?

Nekateri da, drugi ne. Inženirji v domačem javnem sektorju, predvsem na univerzah in institutih, so v primerjavi s tujimi kolegi celo privilegirani, saj imajo lažje delo od kolegov v gospodarstvu. Za inženirje v domači industriji, ki večinoma ustvarja premajhno dodano vrednost, pa velja, da so njihovi zaslužki bistveno manjši od tujih kolegov, ki so zaposleni v visokotehnoloških panogah. Današnja stvarnost je pač taka, da so v Sloveniji plače v gospodarstvu celo nižje kot v javni sferi. V tujini je ravno obratno – tam zaposlitev inženirju v industriji prinese najmanj 20 odstotkov večji zaslužek za podoben obseg dela. Žalosti me predvsem to, da so nas po tej plati začele prehitevati nekatere vzhodne države, denimo Češka, pa tudi Slovaška je vse bližje našemu standardu. Enostavno smo v Sloveniji med tranzicijo naredili preveč napak, predvsem v gradbeništvu.

Katere napake najbolj izstopajo?

Veliko jih je, ampak ena najbolj perečih in najzaslužnejša za katastrofalno stanje v domačem gradbeništvu je denimo preveliko osredotočenje v naložbe v avtocestni program. Posledično so bile prikrajšane tako vse ostale veje prometa kot tudi industrija.

Katere panoge gospodarstva sicer potrebujejo največ inženirjev?

V Sloveniji so to predvsem panoge, povezane z izvozom. Inženirsko močne so poleg farmacevtske še bela tehnika, avtomobilska, in tudi industrija gradbenih materialov in opreme, robotika, IT in orodjarstvo, ki so vezani na vse panoge.

Bi lahko dejali, da Sloveniji primanjkuje inženirjev?

Ne, na splošno menim, da ima Slovenija trenutno še dovolj inženirjev. Večja neznanka je, ali je njihova razdelitev na stroke ustrezna in kakšna je njihova trenutna usposobljenost. Inženirji se morajo namreč stalno poklicno izpopolnjevati, saj sta od nadgrajevanja znanja odvisni njihova konkurenčnost in zanimivost za industrijo. Glede na trenutno stanje gospodarstva in šolstva je stanje vzdržno, ker pa nas v prihodnje čaka prestrukturiranje gospodarstva v bolj tehnično in tehnološko zahtevna področja, bo industrija potrebovala še bolj usposobljene in kompetentne inženirje. Temu se bosta morala prilagoditi tako šolski sistem kot tudi skrb za samoizpopolnjevanje.

Menite, da Slovenijo lahko doleti odhajanje inženirjev?

Odhajanja so vedno prisotna. Nevarno pa je pri najboljših inženirjih, saj imajo ti višje cilje in si želijo služb v visokotehnološki industriji in gradbeništvu. Prav ti se tudi hitreje odločijo za odhod v tujino, medtem ko se povprečni prej zadovoljijo z manj zahtevnimi službami in ustreznim manjšim plačilom. Najboljši pa odhajajo, ker zanje ni dovolj velikih izzivov v domači industriji, in to je slabo. Sicer ni nič narobe s tem, če inženir za nekaj let odide v tujino in se potem vrne nazaj. A za kaj takega moramo najprej ustvariti ustrezne razmere – da se bodo inženirji radi vračali, živeli in delali v domači državi. Ustvariti moramo razmere v industriji, da bo ta potrebovala najboljše inženirje in jim zagotavljala konkurenčne plače. Potrebujemo več tekmovalnosti, tako v šolstvu kot gospodarstvu. Tudi šolstvo potrebuje spremembe – z bolonjsko reformo smo naredili več škode kot koristi, čeprav nekaj pozitivnih rezultatov vseeno je. Pričakovani prevetritev in posodobitev študijskih programov sta žal pri večini izobraževalnih ustanov poskrbeli le za prerazporejanje kadrov znotraj njihovih vrtičkov oziroma t. i. strokovnih krogov.

So slovenski inženirji cenjeni v tujini?

Kot že rečeno, se za odhod v tujino pogosteje odločajo najboljši inženirji, ki so tam tudi ustrezno cenjeni. Ne vem pa, ali Slovenija dovolj ceni t. i. splošno inženirstvo. Z vidika znanja in sposobnosti so slovenski inženirji po mojem mnenju primerljivi in konkurenčni ostalim. Večini Slovencev danes primanjkuje predvsem podjetnosti. To je žal rezultat desetletij omejenih možnosti, predvsem pa zadnjih 20 let tranzicije, ki ni dovolj spodbujala zdrave konkurenčnosti, ampak omogočala špekulacije.

Katere profile inženirjev danes ponujajo fakultete in katere profile potrebuje gospodarstvo?

Za pravega inženirja se pri nas priporočata univerzitetni študij in končana druga bolonjska stopnja. Imamo sicer tudi nekaj novonastalih fakultet, ki imajo na prvi pogled zelo vabljive predmetnike, vendar nimajo še pravega koncepta in tradicije. Visoka izobrazba je osnova za dobrega inženirja. So seveda tudi izjeme, ki nekaj nadoknadijo s prakso in tako dosežejo višjo strokovno raven, a to so res izjeme. S samo prvo bolonjsko stopnjo izobrazbe je težko dolgoročno graditi, saj imajo v tem primeru inženirji premalo strokovne globine in širine, njihova raven je že v izhodišču precej nižja.

Kaj naredi dobrega inženirja?

Gre za kombinacijo lastnosti, predvsem pa k temu največ prispevajo vrhunske šole, dobra vzgoja in veliko praktičnih izkušenj. Še posebno stalno poklicno izpopolnjevanje. Znanje na tem področju hitreje zastara in ga je treba ne le obnavljati, temveč tudi nadgrajevati, saj le tako inženirji ostajajo konkurenčni na trgu. V kako dobrega inženirja se lahko razvije posameznik, je zelo odvisno tudi od priložnosti, ki jih dobi z zaposlitvijo, torej v kako ambicioznem okolju deluje. Če gre za mednarodno podjetje/okolje, kjer so obsežne in intenzivne izmenjave znanj, stikov z naprednimi rešitvami in delo na najvišji ravni, to vsekakor zelo pozitivno vpliva na razvoj inženirja. Seveda pa ne gre prezreti dejstva, da mora biti inženir predvsem ustvarjalen in inovativen – to je bistveno.

Kako se inovacije merijo skozi oči inženirjev?

Inovacija mora navsezadnje prinesiti neko novo vrednost in možnost komercializacije, kjer se ne nazadnje pokaže njena prava vrednost. Prav tega še ni dovolj v zavesti inženirjev, premalo se namreč zavedajo pomembnosti inovacij. Obenem le malo lastnikov kapitala razume, da mora biti odnos med inovatorji in menedžerji vzajemni in produktiven ter da je treba za podjetje dobičkonosne inovacije spodbujati tudi s finančnimi vzvodi – torej nagraditi inženirje inovatorje za njihove nadpovprečne delovne dosežke. Ino-

Trenutna, čeprav na prvi pogled brezizhodna situacija, je velika priložnost za inženirje, ki lahko s tehničnimi in tehnološkimi izboljšavami ter inovacijami veliko pripomorejo k ponovnemu zagonu gospodarstva.

vacije morajo postati stalni strokovni izziv inženirjev in hkrati priložnost za boljši zaslužek.

Kdo ali kaj je danes največji »sovražnik« inženirjev?

Menim, da so inženirji največji sovražnik kar sami sebi. Zakaj? V veliko primerih so to posamezniki, ki težje komunicirajo o svojih pogledih navzven, tako s stroko kot širšo javnostjo, zato se pogosto postavijo v vlogo žrtve. Biti bi morali dejavnejši, znati bi morali predstaviti svoje rezultate in jih zagovarjati. Predvsem pa utemeljiti svoje delo tudi s poslovne plati in si s tem zagotoviti ustrezno podporo odločevalcev ter izbrati ustrezno mesto v družbi. Inženirji lahko le sami naredimo največ zase, ne moremo pričakovati, da nas bodo podjetja in družba potiskali v ospredje. Ne smemo se samo pritoževati, ampak moramo vzeti usodo v svoje roke.

Čas, ki prihaja, je naklonjen inženirjem. Včasih so gospodarstvo vodili finančni krogi, a so »finančne inovacije« pripeljale v veliko krizo. Industrija zdaj potrebuje tehnične inovacije in inženirje, ki bodo poskrbeli za konkurenčne preboje. To je priložnost, da inženirji s svojim znanjem in sposobnostmi odigrajo ključno vlogo in družbi povrnejo gospodarsko rast.

Kakšni so načrti inženirske zbornice za prihodnost? Katere so vaše prioritete?

Zadali smo si vizijo trajnostne gradnje, ki se nam zdi izredno pomembna. Izhajamo iz t. i. Ljubljanske deklaracije, sprejete septembra lani, kjer se je 90 članic Svetovne zveze inženirskih organizacij zavezalo, da bodo z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpirale trajnostno gradnjo. Ta bo nato privedla do zelenega gospodarstva, do zelenih javnih naročil, ki so lani tudi pri nas dobila posebno uredbo.

Razmišljati je treba preprosto širše, všteti posledice naših dejanj – tako okoljske kot družbene. Zelo pomembno je, da gospodarstvo uvede metodologijo ocene stroškov v celotni življenjski dobi, in šele takrat res vidimo, koliko so posamezne odločitve zares ugodne. Neredko se namreč izkaže, da je na začetku najcenejša rešitev dolgoročno celo najdražja. Ali pa ne upošteva dovolj okoljskega vidika oziroma nima dodane vrednosti za družbo kot celoto. V tak pristop usmerjamo vse prihodnje aktivnosti inženirske zbornice, tako slovenske kot evropske. Naš cilj je priti do pravičnejše in bolj zadovoljne družbe.

Trajnostni razvoj torej. Pa je Slovenija pripravljena nanj?

Za Slovenijo bi bila najbolj nevarna ozkoglednost. Videti je treba celotno sliko – poleg ekonomskega moramo slediti še okoljskemu in družbenemu vidiku. Eno je dobiček, drugo pa ohranjanje okolja zanamcem in skrb za napredek družbe. Končni rezultat mora vsebovati vse te prvine. V Sloveniji smo bili na tem področju očitno neuspešni, saj smo družbo pripeljali v pat položaj. Naložbe v infrastrukturo v 20 letih niso obrodile ustreznih sadov. Zapravili smo veliko časa in denarja, rezultatov pa ni. Ko razmišljamo, kakšno javno infrastrukturo bomo gradili, potrebujemo razvojno vizijo, kako jo brez škode ustrezno umestiti v okolje. Dolgoročen razvoj celotne družbe mora biti temeljni cilj. Dosedanja praksa kriterija najnižje cene in izsiljenih investicij očitno ne vodi nikamor.